

PROGRAMFORKLARING

2 dages lab den 11/12.juni (ankomst den 10.juni aften)

ÖVERSIKT

- A. Temaet: at skabe by - partnerskab og bykvalitet
- B. Bemærkninger til programmet
- C. NCN arbejdsprogram for 2018 - 2020

A. TEMAET: At skabe by - partnerskab og bykvalitet

Temaet tager udgangspunkt i den komplicerede opgave, det er, at udvikle og planlægge en by. Byen er i sig selv en kompleks, ja hyperkompleks, størrelse eller organisme. Den udvikles og forandres gennem adskillige drivkræfters uigennemskuelige samspil, og mange menneskers, virksomheders, myndigheders og institutioners projekter, initiativer, handlingen og beslutninger, der krydser hinanden. (Se debatoplægget: The art of Citybuilding).

Byplanlæggere er nødt til at overskride deres faglige komfortzone, samarbejde til højre og venstre, og beskæftige sig med en række forskellige discipliner, som de måske nok har erfaring med, men som de sjældent er uddannet i.

Det er baggrunden for temaets formulering som 'kunsten at skabe by'. Byen er et resultat af samskabelse! Resultatet af utallige handlinger og beslutninger hos borgere, investorer og mange flere. Vellykket byudvikling med høj bykvalitet er altså et gesamtwerke, et 'kunstprodukt'. Det er ikke mindst helt afgørende, at have et velfungerende, ligefremt og tillidsfuldt samarbejde med byggeriets parter: byggefirmaer, investorer, ejendomsudviklere, arkitekter osv. Et stærkt partnerskab mellem kommunen og byggesektoren som helhed.

Uanset om der faktisk findes et godt samarbejde er kommunen og byggesektoren de facto partnere: de bygger byen sammen. Og så kan man lige så godt søge at få det bedste ud af det ved at samarbejde godt.

Der kan være mange knaster i dette samarbejde. Forskellige særinteresser, holdninger, vilkår og roller. Kommunen er en demokratisk institution bestående af folkevalgte, der har et ansvar overfor borgerne. Byggeriets virksomheder er forretninger, der skal producere indtægter på et givet marked. Begge hensyn skal kunne varetages i et godt samarbejde mellem disse parter. Selvom de parter, der på forskellig måde bidrager til byudvikling og bykvalitet, måske har konfliktede særinteresser, deler de også en overordnet fælles interesse: at skabe gode byer for alle. Visionær realisme!

Det er dette gode partnerskab, som Aalborg Lab sætter fokus på.

Ekstra temaer

Dette Lab har 2 ekstra temaer på programmet. Det er 'nye urbane virksomheder og innovative bymiljøer' og 'politisk lederskab og strategisk byledelse'.

Den stærke urbanisering fører til en ny urban erhvervsudvikling, en ny urban økonomi, som vi skal leve af i fremtiden. Sådanne urbane virksomheder søger at lokalisere sig i attraktive urbane omgivelser med høj bykvalitet, mange faciliteter og et dynamisk byliv. Et nyt fælles udviklingsprojekt i NCN vil blive præsenteret.

Den komplicerede opgave at udvikle og planlægge en by fører til en efterspørgsel efter et markant politisk lederskab og strategisk byledelse. Et debatoplæg herom vil blive lagt frem.

B. BEMÆRKNINGER TIL PROGRAMMET

Lab'en vil fokusere på samarbejdet mellem kommunen og byggesektoren. Den skal handle om erfaringer og ideer til det gode partnerskab og hvordan dette kan bidrage til god bykvalitet.

Lab-programmet spænder over 2 hele dage, mandag den 11/12.juni. Derfor mødes vi søndag den 10.juni kl.20 til en indledende byvandring på havnefronten.

Programmet har 3 store pas og 2 mindre:

- en byvandring i Aalborg (2 timer), indledes med foredrag: 'Kunsten af skabe by',
- en tema-workshop (4 timer +), bestående af flere debatter, oplæg og rundbordssamtale,
- et samarbejdsforum om hvordan de lokale samarbejdsprocesser fungerer (3 timer),
- et udviklingsprojektet: urbane virksomheder og innovative bymiljøer (ca 1 1/2 time),
- et kursustilbud: politisk lederskab og strategisk byledelse (ca 3/4 time).

1) Byvandring i Aalborg

Aalborg stiller deltagerne nogle opgaver, som de skal tage stilling til under byvandringen.

2) Tema-workshop

Tema: at udvikle byen og byens kvalitet gennem partnerskaber.

Formål: Workshoppens formål er at skabe en konstruktiv samtale mellem byudviklingens og byggeriets parter og kommunen ved at udveksle erfaringer og synspunkter samt fremkomme med anbefalinger for det gode, produktive og tillidsfulde partnerskab.

Velkomst og introduktion: Rådmand Hans Henrik Henriksen byder velkommen og mødeleder Christian Bjerg, teknisk direktør, introducerer til workshoppen.

Almen debat: Workshoppen indledes med en almen debat mellem alle deltagerne, der er bænket ved nogle fælles borde. Alle deltagere skal have lejlighed til at forelægge deres erfaringer og synspunkter om workshoppens tema. Ideen er at give alle muligheder for at præge debatten og 'varme salen op'. Deltagerne bør forberede sig hjemmefra!

Oplæg og spørgsmål: Der følger 4 korte oplæg (20") fra repræsentanter for byggesektoren, politikerne og andre aktører. Deltagerne formulerer spørgsmål til oplægsholderne ved bordene.

Rundbordssamtale: Derefter gennemføres en rundbordssamtale med deltagelse af udvalgte repræsentanter for byggeriet, politikere og embedsmænd. Temaet er erfaringer med og anbefalinger til det gode partnerskab. Moderator er Erik Jespersen, tidligere teknisk direktør i Aarhus.

3) Samarbejdsforum: Udveksling af erfaringer og udfordringer i det lokale samarbejde i den enkelte by. (Særligt delprogram udarbejdes, deltagerne bør forberede sig hjemmefra).

4) Dialog om udviklingsprojektet : Urbane virksomheder og innovative bymiljøer.

5) Politisk lederskab og strategisk byledelse, et debatoplæg om et kursus i NCN regi.

C. NCN ARBEJDSPROGRAM FOR 2018 - 2020

I 2017 nåede NCN et kulminationspunkt baseret på ca 15 års samarbejde, konferencer, fælles projekter, masterclasses, faglige rejser osv. (Dokumenteret i de mange 'hvidbøger', der er blevet udarbejdet gennem årene).

Der er nu udarbejdet en 3 års plan, hvis formål er at drage størst mulig fordel af det omfattende samarbejde mellem mange byer, til gavn og glæde for alle medlemmer i NCN. Og hvis sigte er at afholde en række lab's i de byer, der ønsker at være vært for et sådant lab. Rækken af lab's vil føre frem til den såkaldte verdensudstilling af nordisk bykultur og byer.

Lab'en

Det er en ny arrangementsform, der kombinerer mange års erfaringer med samarbejde, dialog, konferencer, fællesprojekter, masterclasses på en ny måde. Et lab er et bylaboratorium. Ideen er at åbne for nye ideer om byudvikling, eksperimenter og nye løsningsmodeller baseret på medlemsbyernes egne behov, resultater og erfaringer tilsat nye ideer, ny viden og nye erfaringer. Der vil blive taget udgangspunkt medlemsbyernes udvalgte udfordringer. Det vil sige væsentlige udfordringer, som man alligevel ville adressere i den enkelte by, blandt andet gennem tæt samarbejde med borgerne og andre lokale parter mv. Disse lokale udfordringer og samarbejdsprocesser løftes derefter ind i Lab'en, dvs i det fællesskab, der udgøres af NCN medlemskreds med 50 - 100 aktive, engagerede og dygtige planlæggere og politikere. Lab'en bliver derved en hyper kreativ arena for dialog, ideudvikling, gensidig inspiration og ny viden og indsigt. Medlemmerne tager altså nogle af de mest brændende udfordringer og opgaver med ind i Lab'en og får forhåbentligt merværdi med hjem til det videre arbejde i egen by. Disse lab's er en måde at styrke vore faglige kompetencer og at kombinere nye ideer og viden til praktisk anvendelse i den enkelte by.

En lab kalender

Det forventes, at der kan afholdes et større antal lab's i 3 års perioden (2018/2020). Hver lab afholdes som nævnt i byer, der ønsker at være vært og drage fordel af at have besøg af mange dygtige kolleger. Lab's skal ses som åbne tilbud til alle medlemsbyer, som kan deltage i dem, hvis de ønsker det. Antallet af deltagende. Her vil således kunne variere fra lab til lab. Det kan forventes, at der vil blive afholdt 8 - 12 lab's i perioden. Der er allerede en del byer, der har meldt deres interesse for at være lab-vært. Alle er velkomne til at melde deres interesse.

Lab'ens program

Vi har lavet et stabndartprogram, der skal gøre det enkelte at være vært for et lab. Det indeholder 3 pas og er tidsmæssigt sat til 1 1/2 dag. Programmet kan dog fraviges, hvis der er behov for det.

De 3 pas omfatter følgende:

1. Et tema, der er interesse for hos værtskommunen og de øvrige medlemsbyer. Temaet skal til en vis grad styre lab'ens tilrettelæggelse, dialoger, oplæg og øvelser. Temaerne fastlægges sammen med medlemmerne.
2. En byvandring i værtsbyen, dvs værtsbyen som byudstilling. Byen udstilles under Lab'en. Tanken hermed er at lære at se alle vore medlemsbyer, som udstillinger. At vise dette frem vha guider og byvandring. Når vi i løbet af et par år har vandret gennem alle medlemsbyer, er vi sandsynligvis blevet dygtigere til at udstille vore egne byer i 2020.
3. Den lokale samarbejdsproces og de opgaver i hver enkelt by forelægges overfor de andre byer i NCN til dialog, samtale, ideudvikling og inspiration osv. Formålet er at lære af hinanden og tage den merværdi, der kommer ud af dette med tilbage til den videre samarbejdsproces i sin egen by. Lab'en bygger på, at alle medlemsbyer gennemfører lokale samarbejdsprocesser (fx som samskabelse i guldzoner) i forhold til de udfordringer, som byerne selv har valgt. Uanset om man starter en ny samarbejdsproces eller man bygger videre på en igangværende samarbejdsproces, vil der således kunne diskuteres erfaringer og udfordringer fra de lokale samarbejdsprocesser ind på den fælles arena i Lab'en. Det betyder, at deltagelsen i lab's ikke fører til nye opgaver. Lab'en giver anledning til en fælles refleksion om de lokale samarbejdsprocesser.

Der er således ialt 5 opgaver, der skal håndteres i den lokale proces i hver by:

- at udvælge væsentlige udfordringer og opgaver, som den enkelte by har behov for at tage op
- at udpege de dele i den fælles politiske vision, som svarer til de udvalgte udfordringer (den vision som Forum for politiske ledere har udarbejdet),
- at afprøve nye samarbejdsformer med borgere, erhvervsliv og andre (fx samskabelse),
- at tilrettelægge byens udstilling, herunder at udarbejde en cityguide.

Udvidelse af Lab'en

Lab'en indeholder som udgangspunkt de 3 ovennævnte pas: tema, byvandring og den lokale samarbejdsproces - og varer 1 1/2 dag. Enhver værtskommunen kan dog efter ønske eller behov udvide såvel temaer som tid.

Verdensudstilling!?

Byerne i NCN er en eksisterende realitet. Byene er derfor for så vidt allerede udstillede. Der skal altså ikke opbygges nogen udstilling. Vi udstiller bare de byer, der er, som de er. Det der skal aktivere byen som udstilling og. Orgerne som aktører er et udstillingskatalog, man kan bruge, når man går rundt og ser på byen. Der udarbejdes således en byguide i de byer, der ønsker aktivt at udstille sig selv. Der er som bekendt allerede gennemført 3 pilotprojekter på cityguides (Aarhus, Malmø og Norrköping), og mange andre byer er igang med at udvikle byguides.

Hvad vil det sige at udstille en by! Hvad kan være formålet med det? Disse spørgsmål og flere andre har været diskuteret i længere tid ved NCNs konferencer og masterclasses, og det har ført til nye vinkler, tankegange og formål. Det vil formentlig fortsætte lige så længe, vi arbejder med byudstillinger og byguides. På nuværende tidspunkt kan man pege på 3 formål med at udstille sin by:
At se sin by! At forstå sin by! At forandre sin by!

At se sin by.

Mange bevæger sig ofte rundt i byen på en rutinemæssig måde. Man bruger den i hverdagen. Måske uden at tænke nærmere over det. Byen er jo noget, der bare er der. Lige som vejret eller naturen. Det første formål for en byudstilling er at få os til at se byen. Se den som den er. Få øje på den. Bemærk hvordan den er. Blive opmærksom på den. Bevidstgøre sig. Indse at det er min - vores - by. Indse at den har betydning for mig og andre og at jeg har et ansvar for den.

At forstå sin by.

Men set gælder ikke blot om at se byens umiddelbare overflade med de ydre former og funktioner. Arkitekturen. Bylivet. Stederne. Det gælder om at iagttage byen. Iagttage dens virkninger, og de virkemidler den bygger på.

- Hvad der er det særlige og det almene i vores by.
- Hvordan den virker?
- Hvilke muligheder den stiller til rådighed for den enkelte og for fællesskabet.
- Hvad er byens sjæl? Dens DNA? Byens kultur? Bykulturen?
- Hvad foregår der bag facaden?

Det der ikke umiddelbart kan ses. Men som må forstås og som kan forstås!

At forandre sin by.

Som sagt! Først ser man sin by. Man indser, at det er vores by. At vi har en nytte af den og et fælles ansvar for den. Dernæst opdager man igennem nøje iagttagelse, at man kan forstå byen. Opdage hvordan den virker. Hvad der virker og måske ikke virker. Hvad den indeholder og måske mangler.

Når man således har indset, at man har nytte af byen, og at den kan forbedres, så lader man sig måske aktivt engagere i at bidrage konkret til byens udvikling, forandring og endnu større nytte. Man medvirker til at forandre byen.

En permanent byudstilling?

At 1) se og 2) forstå fører frem til, at man kan engagere sig i og medvirke til at 3) forandre byen. Det er byudstillingens formål og berettigelse.

En by er jo en permanent størrelse i konstant forandring. Udstillingen af en by er derfor i praksis permanent. Og dermed et blivende redskab og laboratorium, hvor borgerne kan bidrage til byens udvikling og forandringer.

Demokratiserende byudvikling. Demokratisk byplanlægning. Den demokratiske by.

Hvordan kan man forestille sig at dette kan udvikle sig?

- Byplanlægning gennem byvandring med borgerne!
- Byplanlægning der foregår ude i byen, på stedet, ikke på byplankontoret!
- Byplanlægning ved at borgere taler sammen om, hvad der kan gøres og forandres, mens de står på stedet!
- Byprojekter der forelægges af investorer ude i byen på det sted, hvor projektet ønskes gennemført!
- Møder i byplanudvalget, der foregår på de steder i byen, sagerne handler om!
- Byudvikling, byforandringer og byplanlægning, hvor alle kan tage initiativer og give deres besyv med!
- Udvikling af den by der 'ejes' af os alle: Vores by!